

De ziekte van Asherman

U wordt binnenkort in het Spaarne Gasthuis geopereerd aan verklevingen in uw baarmoeder. Deze folder geeft u informatie hierover. U heeft deze informatie nodig vóór en ná de operatie

Wat is de ziekte van Asherman?

Bij de ziekte van Asherman zitten er verklevingen in de baarmoeder. De wanden van de baarmoeder zijn als het ware aan elkaar geplakt. Deze verklevingen komen door een beschadiging van het baarmoederslijmvlies. De verklevingen maken het erg moeilijk om zwanger te worden. Verder kunnen ze bij een zwangerschap zorgen voor een miskraam of een moederkoek die vast zit.

Animatiefilm

[Klik op deze link](#) of scan de QR-code hiernaast met uw telefoon om een animatiefilm te bekijken over de ziekte van Asherman en het Asherman Expertise Centrum.

Animatiefilm Asherman

Hoe krijgt u een beschadiging van het baarmoederslijmvlies?

Een beschadiging van het baarmoederslijmvlies kan door verschillende oorzaken komen:

- Een curettage, hierbij haalt een gynaecoloog na een zwangerschap, abortus of miskraam weefselresten weg uit de baarmoeder.
- Het weghalen van de moederkoek na een bevalling.
- Een infectie van de binnenwand van de baarmoeder (endometritis) of tuberculose.
- Na een keizersnede.

- Na een embolisatie (afsluiten van een bloedvat) bij hevig bloedverlies na een bevalling.

Klachten van de ziekte van Asherman

Doordat er verklevingen (adhesies) in de baarmoeder zitten wordt er geen of onvoldoende baarmoederslijmvlies opgebouwd. En zult u niet of nauwelijks nog menstrueren. Deze adhesies kunnen leiden tot problemen om zwanger te raken. En kunnen complicaties tijdens een zwangerschap geven zoals een miskraam of een moederkoek die vast zit. De ziekte van Asherman komt weinig voor. Helaas is hierdoor nog maar weinig bekend over de achterliggende oorzaak van de ziekte. Wel weten we dat als je niets doet de kans om zwanger te worden heel klein is.

Hoe weet ik of ik de ziekte van Asherman heb?

De meeste mensen die naar het Spaarne Gasthuis komen voor de ziekte van Asherman zijn doorverwezen door een huisarts of gynaecoloog. Meestal zijn er dan klachten van weinig of geen bloedverlies tijdens de menstruatie na een ingreep in de baarmoeder. Bent u doorverwezen? Dan krijgt u een afspraak met dokter Hanstede of dokter Kuijper. Tijdens de afspraak kijkt de gynaecoloog naar uw gegevens, uw klachten, uw eerdere onderzoeken en eventuele behandelingen. Met deze informatie onderzoekt zij of u de ziekte van Asherman heeft.

Heeft u de ziekte van Asherman? En is een ingreep nodig? Dan leest u hieronder hoe de ingreep gaat en wat u kunt verwachten.

Voor de ingreep

Polikliniek anesthesiologie

Voor uw operatie bezoekt u de polikliniek anesthesiologie. Dit kan vanaf zes weken vóór de behandeling. Op de polikliniek van uw specialist wordt de afspraak voor u gemaakt. U heeft een gesprek met een medewerker van de polikliniek anesthesiologie. Dit kan een anesthesioloog of een medewerker pre-operatieve screening zijn. U krijgt een vragenlijst over uw gezondheid en we vragen naar eerdere operaties, uw medicijnen en of u allergisch bent. De medewerker vertelt u over de verschillende vormen van verdoving. Ook krijgt u te horen of en wat u wel en niet mag eten en drinken vóór de operatie. Alle informatie krijgt u op papier mee. Lees de informatie zorgvuldig door en volg de instructies goed op.
Polikliniek anesthesiologie: maandag t/m vrijdag, 9.00 – 16.00 uur, (023) 2240165.

Behandeling

Diagnostische hysteroscopie

Soms krijgt u eerst een diagnostische hysteroscopie op het poliklinisch hysteroscopisch therapeutisch centrum. Dit is een kijkoperatie in de baarmoeder, om te kijken of er verklevingen zijn. Zijn er verklevingen? Dan wordt er een plan gemaakt om deze te verwijderen.

Trans cervikale adhesiolyse (TCA)

Met een trans cervikale adhesiolyse (TCA) worden de verklevingen weggehaald. De ingreep vindt plaats op de operatiekamer in dagbehandeling. De gynaecoloog bespreekt met u wat voor u de beste behandeling is.

Op de operatiekamer wordt gebruik gemaakt van een röntgen apparaat. Door het contrastmiddel dat dan in de baarmoeder wordt gespoten kan er achter de verklevingen gekeken worden. Hierdoor is duidelijker te zien hoe de verklevingen lopen. De stralingsbelasting bij dit onderzoek is zeer minimaal.

Met een schaar en of tangetje worden de verklevingen weggeknipt. Afhankelijk van het soort verklevingen gaat dit makkelijk of moeilijk. Hoe meer verklevingen er zijn hoe lastiger het is om alle verklevingen te verwijderen. Soms is een 2e ingreep nodig en bij enkele zelfs een 3e ingreep. Bij ongeveer 95% van de vrouwen worden de verklevingen met 1 tot 3 ingrepen verwijderd en wordt de functie van de baarmoeder hersteld.

Na de ingreep wordt een spiraaltje zonder koper of hormonen in de baarmoeder geplaatst. Hierdoor worden de wanden van de baarmoeder na de operatie gescheiden zodat er niet direct weer verklevingen kunnen ontstaan en de baarmoederholte goed kan herstellen. Meestal krijgt u hierbij ook hormoontabletten die u gedurende 6 weken volgens een bepaald schema moet innemen.

Complicaties

Als de verklevingen heel uitgebreid zijn is er een grotere kans op complicaties. Een van de complicaties is een perforatie (gaatje in de baarmoederwand). Hiermee wordt de wand van de baarmoeder beschadigd. Dit is niet ernstig. De verklevingen worden hierdoor niet erger en het gaatje sluit uit zichzelf. Het nadeel is wel dat er bij een perforatie gestopt wordt met opereren.

Na de ingreep

Na een poliklinische hysteroscopie

Na de poliklinische hysteroscopie kunt u meteen naar huis en al dezelfde dag uw werkzaamheden hervatten. Als er verklevingen zijn verwijderd, wordt er meestal een spiraaltje achter gelaten in de holte van de baarmoeder in combinatie met hormoontabletten.

Na een opname op de dagverpleging

Op de dag van de operatie wordt u opgenomen in het Spaarne Gasthuis Hoofddorp en u mag dezelfde dag naar huis. Het spiraaltje blijft zitten als u naar huis gaat. Het is geen anticonceptie spiraal en daarom moet u tot aan de controle hysteroscopie condooms gebruiken.

Verwijderen van het spiraaltje

Het spiraaltje mag bij uw huisarts 2 weken voor de controle afspraak verwijderd worden.

Controle afspraak

Als u naar huis gaat krijgt u een afspraak mee van de afdeling dagverpleging. Deze afspraak is voor 8-10 weken na uw operatie. Tijdens deze controle afspraak krijgt u een poliklinische hysteroscopie (kijken in de baarmoeder) bij dokter Hanstede of dokter Kuijper. Er wordt gekeken of de verklevingen zijn teruggekeerd.

Ook wordt er gevraagd hoe de menstruaties nu verlopen. Als de hoeveelheid bloedverlies bij de menstruaties verminderd is, kan dit een teken zijn dat de verklevingen weer zijn teruggekomen. Er worden dan opnieuw afspraken met u gemaakt. Soms kan het nodig zijn om op de polikliniek de baarmoederhals een beetje op te rekken. Dit oprekken noemen wij dilateren.

Wat kan ik verwachten als ik thuis ben?

Herstel

De meeste vrouwen herstellen snel na de ingreep. U kunt zich de eerste dagen na de ingreep minder fit voelen. De onderbuik kan de eerste 2 dagen wat gevoelig zijn.

Bloedverlies en afscheiding

U kunt de eerste dagen last hebben van vaginale afscheiding. Dit kan variëren van slijmachtig tot donkerder (oud) bloed.

Wie kan ik bellen als er thuis iets is?

Bij klachten kunt u via de polikliniek gynaecologie uw arts bereiken. Als die er niet is, is er altijd een vervangend dienstdoende arts aanwezig.

U belt:

- Overdag via de poli gynaecologie (023) 224 0060
- Bij klachten 's avonds, 's nachts en in het weekend neemt u contact op met de dienstdoende gynaecoloog (niet met de huisartsenpost). U belt dan met het algemene nummer van het Spaarne Gasthuis en vraag naar de dienstdoende gynaecoloog.
Algemene nummer (023) 224 0000

Terugkomen van de verklevingen

Helaas hebben patiënten met de ziekte van Asherman een verhoogde kans op het terugkomen van de verklevingen. Ongeveer bij 30-50% van de vrouwen komen de verklevingen terug. Dit hangt wel af van hoe erg de verklevingen waren. Ook na een bevalling, miskraam en of curettage kunnen de verklevingen weer terugkomen.

Studies

Het is heel belangrijk om meer te weten te komen over de ziekte van Asherman. Daarom vragen we u deel te nemen aan studies die helpen om de ziekte in de toekomst beter te begrijpen en beter te behandelen. Deze deelname is uiteraard vrijwillig en zal uw behandeling niet veranderen. Aan het einde van deze folder leest u hier meer over.

Informatie

Voor meer informatie:

- Website: www.spaarnegasthuis.nl
- Facebook: www.facebook.com/Asherman-Expertise-Centrum
- Email: asherman@spaarnegasthuis.nl

Uw mening

Wij horen graag uw mening over de zorg die u van ons krijgt. U kunt ons waarderen op: www.zorgkaartnederland.nl

Schriftelijke informatie over het wetenschappelijk onderzoek

Beste mevrouw,

Na het gesprek dat u heeft gehad met dr Hanstede of dr Kuijper, krijgt u hierbij de schriftelijke informatie over het wetenschappelijk onderzoek naar de ziekte van Asherman. Omdat er maar een kleine aantal vrouwen met deze aandoening voorkomen is het lastig om onderzoek te doen naar de oorzaak en behandeling van de verklevingen. Graag vragen we uw medewerking om uw gegevens anoniem vast te leggen in een database voor onderzoek naar de ziekte van Asherman. Dit onderzoek is door de lokale toetsingscommissie beoordeeld en goedgekeurd. Heeft u na het lezen van deze informatie nog vragen? Dan kunt u deze stellen aan uw behandelende arts of aan een onafhankelijke (niet bij het onderzoek betrokken) arts.

Inleiding

U bent bij de gynaecoloog gekomen omdat er bij u sprake is van de ziekte van Asherman. Deze aandoening komt weinig voor. Er is (bijna) altijd in het verleden een ingreep in de baarmoeder geweest die te maken had met een zwangerschap. Deze ingreep heeft voor verklevingen in de baarmoederholte gezorgd. De menstruatie is door de ziekte van Asherman erg verminderd of zelfs helemaal verdwenen. De kans om zwanger te worden neemt hierdoor af. Om de menstruatie weer op gang te helpen en daardoor uw kans om zwanger te worden te vergroten is een operatie nodig. Met een hysteroscopische behandeling worden de verklevingen weggehaald en daardoor kan de normale vorm van de baarmoederholte herstellen.

Doel en opzet van het onderzoek

Het doel van het onderzoek is om gegevens over de uitkomsten van de operatie, het optreden van spontaan terugkerende verklevingen en het optreden van een zwangerschap en de bevalling vast te leggen. Dit doen wij om in de toekomst meer te weten te komen over het ziektebeeld en de gevolgen hiervan op de vruchtbaarheid, het verloop van de zwangerschap en de bevalling.

Wat betekent dit voor jou?

U merkt niets van dit onderzoek. Uw gegevens worden anoniem in een database verwerkt.

U mag zelf bepalen of u mee wilt doen aan dit onderzoek

Uw medewerking aan dit onderzoek is vrijwillig. Nadat u geïnformeerd bent over de studie krijgt u tenminste 1 week tijd om hierover na te denken. Als u toestemming geeft om aan dit onderzoek mee te doen, mag u later altijd nog aangeven niet meer mee te willen doen aan de studie. U hoeft hiervoor geen reden op te geven. Het wel of niet meedoen heeft op geen enkele wijze gevolgen voor de verstandhouding met uw arts of uw behandeling. Als u besluit om deel te nemen aan dit onderzoek, dan kunt u in de toekomst opnieuw benaderd worden voor deelname aan een eventueel vervolgonderzoek. U hoeft dan pas te beslissen of u daaraan mee wilt doen of niet.

Vertrouwelijkheid van de gegevens

U kunt ervan verzekerd zijn dat alle gegevens tijdens dit onderzoek onder een code (d.w.z. zonder vermelding van uw naam en adres) over u verzameld worden, vertrouwelijk behandeld worden en dat niet-bevoegde buitenstaanders geen inzage hebben in uw gegevens. Uw huisarts wordt geïnformeerd over uw deelname aan de studie. Alleen de onderzoeker en de research nurse beschikt over de codesleutel waarmee uw identiteit te achterhalen is. De resultaten van dit onderzoek kunnen gebruikt worden in een wetenschappelijke publicatie, maar ook dan zijn de gegevens niet tot u als persoon herleidbaar. Het kan, ter controle van de studie, noodzakelijk zijn dat instanties (zoals de Inspectie voor de Gezondheidszorg of toetsingscommissie) inzage wordt gegeven in uw medisch dossier. Deze inzage vindt plaats onder verantwoordelijkheid van uw behandelende arts. Door deelname aan deze studie, geeft u hier ook toestemming voor. Het onderzoeksdossier wordt 15 jaar bewaard, daarna wordt het vernietigd.

Klachten

Ondanks zorgvuldigheid bij het opzetten en uitvoeren van de studie kan het zijn dat u ontevreden bent. U kunt uw ontevredenheid altijd met uw behandelaar en/of onderzoeker bespreken. Eventueel kunt u contact opnemen met de onafhankelijke arts. Bij een formele klacht kunt u zich wenden tot de klachtenfunctionaris van het Spaarne Gasthuis.

Tot slot

Heeft u nog vragen of wilt u advies over deelname aan deze studie? Dan kunt u zich ook wenden tot een onafhankelijke, niet bij het onderzoek betrokken arts: Dr I.M. de Graaf, gynaecoloog in het AMC in Amsterdam 020-5669111.

Wanneer u besluit aan dit onderzoek deel te nemen vragen we u op de volgende pagina (het toestemmingsformulier) een handtekening te zetten. Met de ondertekening verplicht u zich nergens toe (uw handtekening is niet 'bindend'), maar geeft u te kennen dat u deze informatie ontvangen en begrepen heeft en weet wat er van u verwacht wordt met betrekking tot het onderzoek.

Met vriendelijke groet,

Dr. Hanstede & dr Kuijper
Afdeling Verloskunde/gynaecologie Spaarne Gasthuis
Asherman expertisecentrum

Toestemmingsformulier voor deelname aan het wetenschappelijk onderzoek bij de ziekte van Asherman

- Ik ben naar tevredenheid over het onderzoek geïnformeerd. Ik heb de schriftelijke informatie goed gelezen. Ik ben in de gelegenheid gesteld om vragen over het onderzoek te stellen. Mijn vragen zijn naar tevredenheid beantwoord. Ik heb goed over deelname aan het onderzoek kunnen nadenken en voldoende bedenktijd gehad.
- Ik heb het recht mijn toestemming op ieder moment weer in te trekken zonder dat ik daar voor een reden hoef op te geven.
- Ik stem toe met deelname aan het onderzoek en met anonieme verwerking van mijn gegevens.
- Ik stem toe dat mijn huisarts en/of verwijzer geïnformeerd worden.
- Ik stem toe dat bevoegde personen, toestemmingscommissie en autoriteiten inzage krijgen in mijn medisch dossier.
- Ik stem toe dat de onderzoeker relevante/aanvullende informatie mag opvragen over mijn behandeling in mijn lokale ziekenhuis.
- Ik heb geen bezwaar om na afloop van het onderzoek opnieuw benaderd te worden voor follow-up.

Naam:

Geboortedatum:

Email adres:

Handtekening:

Datum:

Ondergetekende verklaart dat de hierboven genoemde persoon zowel schriftelijk als mondeling over het bovenvermelde onderzoek geïnformeerd is. Hij/zij verklaart tevens dat een voortijdige beëindiging van de deelname door bovengenoemde persoon geen enkele invloed zal hebben op de zorg die haar toekomt.

Naam:

Handtekening

Datum:

Waar zijn we te vinden?

Haarlem Zuid

Boerhaavelaan 22
2035 RC Haarlem

(023) 224 0000

Haarlem Noord

Vondelweg 999
2026 BW Haarlem

www.spaarnegasthuis.nl

Hoofddorp

Spaarnepoort 1
2134 TM Hoofddorp

info@spaarnegasthuis.nl